ODKLON OD TRADIČNEJ DESKRIPTÍVNEJ KARTOGRAFIE: NOVÝ ŠKOLSKÝ ATLAS SLOVENSKA Z PRODUKCIE VKÚ HARMANEC S INTEGROVANOU METODICKOU PODPOROU PRE KURIKULÁRNU REFORMU

SHIFTING BEYOND TRADITIONAL DESCRIPTIVE CARTOGRAPHY: THE NEW SCHOOL ATLAS OF SLOVAKIA FROM VKÚ HARMANEC WITH INTEGRATED METHODOLOGICAL SUPPORT FOR THE CURRICULAR REFORM

Simona NÁDAŠI PAPRČKOVÁ[1]

Abstrakt

Súčasná kurikulárna a učebnicová reforma na Slovensku, definovaná novým Štátnym vzdelávacím programom (ŠVP), zásadne mení nároky na didaktické pomôcky. ŠVP vyžaduje odklon od encyklopedického memorovania smerom k bádateľsky orientovanému vyučovaniu, kde žiaci sami interpretujú informácie, hľadajú súvislosti a konfrontujú ich s vlastnou skúsenosťou.

Príspevok predstavuje koncepciu a proces tvorby nového Školského atlasu Slovenska z vydavateľskej produkcie VKÚ Harmanec, ktorý sa dostane na trh v priebehu roka 2027 a reaguje priamo na tieto legislatívne a metodické zmeny.

Projekt prináša zásadnú zmenu paradigmy v domácej školskej kartografii – zámerne opúšťa princípy klasickej „nemeckej“ deskriptívnej školy, ktorá sýti mapový priestor nadmerným množstvom izolovaných faktov na úkor ich pochopenia. Tvorcovia uplatňujú taktiku „menej je viac“, pričom redukujú redundantný topografický obsah s cieľom maximalizovať čitateľnosť príčinných vzťahov a priestorových súvislostí.

Mapy sú dizajnované tak, aby z nich vizuálne vystupovali exaktné relácie – napríklad priamy vplyv geomorfologického reliéfu na trasovanie dopravnej infraštruktúry a sídelnú štruktúru Slovenska. Žiaci tak namiesto pasívneho čítania lokalizačných bodov získavajú nástroj na pochopenie komplexných procesov v krajine.

Kartografická hodnota diela spočíva v integrácii výhradne pôvodných, primárnych zdrojov dát. Atlas nevzniká kompiláciou starších mapových diel, ale spracovaním aktuálnych databáz štátnych a medzinárodných autorít, akými sú Úrad geodézie, kartografie a katastra SR (ÚGKK SR), Štatistický úrad SR (ŠÚ SR), Slovenská správa ciest (SSC) a európskych datasetov o využití krajiny (CORINE Land Cover).

Z hľadiska didaktickej aplikácie ide o historický míľnik na slovenskom trhu: atlas bude ako vôbec prvá kartografická pomôcka distribuovaný spolu s komplexnou metodickou príručkou pre učiteľov.

[1] Simona NÁDAŠI PAPRČKOVÁ, VKÚ Harmanec s.r.o., Kynceľovská cesta 54, 974 01 Kynceľová, nadasi.paprckova@cbs.sk

Táto príručka ponúka konkrétne scenáre pre integrované vyučovanie a prepájanie geografie s inými predmetmi. Umožňuje hlboké vyčerpanie vysoko aktuálnych celospoločenských tém, akými sú klimatická zmena či migrácia, a poskytuje pedagógom ucelený ekosystém nadväzujúcich pomôcok pre modernú výučbu geografie v 21. storočí.

Kľúčové slová: VKÚ, školská kartografia, Štátny vzdelávací program, metodická príručka, relačná kartografia, primárne dáta, integrované vyučovanie

Keywords: VKÚ, school cartography, National Core Curriculum, methodological guide, relational cartography, primary data, integrated teaching